

Зроблено висновок, що прослідковується рух до інтеграції української освіти в європейський освітній простір, гармонізації законодавчої бази, що є важливим кроком у процесі загальної євроінтеграції України. Це кореспондується та перетинається з ключовими реформами, що відбуваються в українській шкільній освіті.

Інтеграційні процеси в освіті країн Європейського Союзу на рівні дошкільної та шкільної систем освіти

*А. П. Джурило,
кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, доцент,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Досліджено інтеграційні процеси в освіті країн Європейського Союзу на рівні дошкільної та шкільної систем освіти, що є важливою складовою освітньої політики, яка спрямована на забезпечення переходу дітей від дошкільного до шкільного навчання. Така інтеграція є необхідною для забезпечення безперервності навчання, гармонійного розвитку дітей та підвищення якості освіти.

Визначено основні цілі такої інтеграції, до яких слід віднести: гармонізація освітніх стандартів задля забезпечення єдиних підходів до якості дошкільної та початкової освіти та узгодження навчальних програм із врахуванням вікових і психофізіологічних особливостей дітей; плавний перехід, що передбачає розробку спільних підходів до організації підготовчого періоду між дошкільним і шкільним навчанням та формування середовища, яке сприяє адаптації дитини до школи; рівний доступ до освіти для зниження соціальних, економічних і культурних бар'єрів та інтеграція дітей із особливими освітніми потребами та мігрантів у загальний освітній процес; забезпечення якості освіти шляхом підвищення кваліфікації педагогів для роботи з дітьми на різних етапах освіти та використання інноваційних методів навчання.

З'ясовано, що практичні підходи до інтеграції дошкільної освіти різняться між країнами ЄС. Так, у скандинавських країнах (Швеція, Данія, Фінляндія) дошкільна освіта є інтегрованою частиною загальної освітньої системи, де велика увага приділяється розвитку м'яких навичок (soft skills) та творчих здібностей. Уряди цим країн багато роблять, щоб доступ до дошкільних закладів був безкоштовним для більшості сімей.

Встановлено, що в Німеччині діє концепція «Kita» (скор. від нім. Kindertagesstätte – «дитячий денний заклад»), модель дошкільного виховання, яка охоплює дітей від раннього віку до початку шкільного навчання. «Kita» тісно пов'язана зі шкільною освітою та відзначається високою якістю підготовчих програм для дітей 5-6 років, партнерством між родинами, школами та дитячими садками.

Визначено, що у Нідерландах інтегровані програми для дошкільної освіти спрямовані на мовну підготовку для дітей із емігрантських сімей та інтеграцію інноваційних технологій у навчальний процес із раннього віку. Розвиток когнітивних і соціальних навичок дітей на ранніх етапах є вагомою перевагою такого підходу, що у свою чергу зменшує стрес при переході від одного етапу навчання до іншого, підвищення соціальної рівності через забезпечення доступу до якісної освіти всім дітям, зміцнення партнерства між батьками, педагогами та місцевими громадами.

Концептуальні засади інтеграції в європейському освітньому просторі: до постановки питання

*С. М. Кравченко,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягають у тому, що автором у контексті теми наукового дослідження «Інтеграційні процеси у світовій, європейській і національних системах загальної середньої освіти» (термін виконання 2024–2025 рр.) *досліджено* праці українських і зарубіжних учених щодо теоретичних засад інтеграції освіти у світовому та європейському дослідницькому просторах, *проаналізовано* семантику поняття «інтеграція».

Констатовано, що в Україні реформування освітньої системи, трансформація її в ефективну освітню модель відповідно до європейських і світових суспільних запитів перебуває на основному етапі, тому розкриття теоретичних засад інтеграції освіти у світовому та європейському дослідницькому просторах, аналіз поняття про інтегративний підхід в освіті, виокремлення функцій, форм і способів інтеграції в освіті у компаративній проекції на Україну є цілком на часі.

Встановлено, що процес інтеграції в освіті є певною формою реалізації міжпредметних зв'язків на якісно новому етапі навчання. Інтеграція є потенційним шляхом вдосконалення системи навчання, подолання недоліків і спрямована на поглиблення взаємозв'язків і взаємозалежності між предметами. Інтеграція (від лат. *integratio* – відновлення, спогад, *integer* – цілий) – об'єднання в ціле будь-яких частин, елементів.

Розглянуто українську законодавчу базу та стратегічні документи щодо інтеграції національної освіти в міжнародний освітній і науковий простір: Закон України «Про освіту» (2017), Концепція Нової української школи (2017), Дорожня карта європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року (2023), концепція МОН України «План відновлення. Освіта і наука» (2022), «Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» (2016), де задекларовано потребу врахування досвіду європейських країн, використання принципів, підходів, інструментарію та практик ЄС повоєнної розбудови країни,